

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Beépítési és vázlattevény egyéni eredeti jellege és felhasználása

Ügyszám: SZJSZT-03/11.

A Fővárosi Bíróság megkeresése

A Bíróság által feltett kérdések:

1.) A felperes által megalkotott 1/F/7. sz. alatti beépítési és vázlattevény szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik-e? Ha igen, úgy ez az egyéni, eredeti jelleg pontosan miben áll, figyelemmel a 7/A/3. (24/A/5.) alatt csatolt helykijelölési tanulmányterv és a 24/A/6. szám alatt csatolt útügyi műszaki előírás tartalmára is? Az alperes által megalkotott 7/A/4. szám alatti engedélyezési tevény szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik-e?

2.) Az alperes által megalkotott 7/A/4. szám alatti engedélyezési tevény a felperes által készített 1/F/7. szám alatti beépítési és vázlattevény felhasználása útján, annak megváltoztatása eredményeképpen került-e megalkotásra? A 7/A/4. sz. alatti engedélyezési tevény az 1/F/7. sz. alatti beépítési és vázlattevény átdolgozásának tekinthető-e? Az alperes műve és a felperes műve között kapcsolat, hasonlóság megállapítható-e, ha igen, milyen jellemzők alapján és milyen mértékben, az alperes műve a felperes művének átdolgozása útján jött-e létre? Nyilatkozatát részletesen indokolja.

3.) Amennyiben a 7/A/4. sz. engedélyezési tevény az 1/F/7. sz. alatti beépítési és vázlattevény felhasználása, átdolgozása útján került megalkotásra, úgy a rendelkezésre álló adatok és a szakmai gyakorlat alapján a felperest a felhasználás (átdolgozás) engedélyezéséért milyen összegű díjazás illette volna meg a 2008. évi értékviszonyok, illetve a jelenlegi értékviszonyok alapján (külön-külön)?

4.) Amennyiben a felperes készítette volna el a 7/A/4. sz. alatti engedélyezési tevényt, úgy ezért a rendelkezésre álló adatok és a szakmai gyakorlat alapján milyen összegű díjazás illette volna meg a felperest a 2008. évi, illetve a jelenlegi értékviszonyok alapján (külön-külön)?

5.) A szakértő nyilatkozzon arról, hogy a 3. és 4. pont szerint megjelölt díjazás összege pontosan kiszámítható-e, vagy sem, ha igen, úgy ehhez – szakmai szempontból – milyen esetleges további bizonyítás lefolytatása szükséges, ha nem, úgy ennek mi a szakmai indoka?

6.) A szakértő esetleges észrevételei.

Az eljáró tanács szakvéleménye

Ad 1-2.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban Szt.) 1. § (2) és (3) bekezdése szerint szerzői jogi védelem alá esik az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása, mely védelem a művet a szerző szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. Ez a védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai

jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől. Azonban pusztán valamely ötlet, elgondolás nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek az Szjt. 1. § (6) bekezdése szerint. Annak megítéléséhez, hogy a szóban forgó beépítési és vázlattev (1/F/7.), valamint az engedélyezési terv (7/A/4.) ennek megfelelően szerzői alkotásnak minősül-e, az alábbi szempontokat kell figyelembe venni.

Az Szjt. 1. § k) illetve l) pontjai szerint szerzői alkotásnak minősül különösen az építészeti alkotás és annak terve, az épületegyüttes, illetve a városépítészeti együttes terve, valamint a műszaki létesítmény terve is. Ugyanezen paragrafus h) pontja külön nevesíti a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyomás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotást és annak tervét is. Tervek, vázlatok, ábrázolások – amint az az SzJSzT korábbi szakvéleményeiből is világos – szerzői jogi védelemben részesülhetnek építészeti alkotás terveként, vagy grafikai alkotásként is,¹ azonban mindkét esetben elengedhetetlen, hogy *egyéni, eredeti jelleggel* rendelkezzen a mű. Figyelemmel kell lennünk arra, hogy az „*eredetiségnek a szerző rendelkezésére álló lehetőségei – korlátai – műfajonként változnak. A mű formájának egyik feladata a külvilág számára való érzékelhetőség, megjelenés biztosítása és a mű azonosításának lehetővé tétele. Nyilván másként jelentkezik az eredetiség egy tervezőnél, mint egy festőnél. A tervezőnek a fizikai törvények és építészeti előírások szűkebb mozgási teret engednek, mint a képzőművészeti alkotásokat létrehozó szerzőnek.*”²

A felperes által megalkotott 1/F/7. sz. alatti beépítési és vázlattev az eljáró tanács véleménye szerint szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik. Amennyiben felperes kapott is helykijelölési tanulmánytervet (ami a 22. számú beadványból, azaz a megrendelő és a felperes közötti szerződésből nem derül ki, hiszen a koncepciótervre vonatkozóan email-es adatszolgáltatás, valamint szóbeli konzultáció történt), ahhoz képest, valamint az ütiyi műszaki előírás tartalmát is figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy *összességében* a helyszínrajzból, az egyes épületek pontos alaprajzából, valamint a mérnökségi telep épületeire vonatkozó szöveges leírásból álló beépítési és vázlattev egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik. Ez az egyéni, eredeti jelleg az épületegyüttes és az utak elhelyezésében, az épületek közlekedési rendszerében, a helyiségek kialakításában, méretében, az épületek belső elrendezésében, a nyílászárók elhelyezésében is felismerhető.

Az a körülmény, hogy megrendelő nem kérte fel felperest látványtervek, metszetek készítésére, homlokzatkialakításra, stb., nem változtat a szóban forgó beépítési és vázlattev egyéni, eredeti jellegén. A helyszínrajzhoz, valamint a helykijelölési tanulmánytervhez képest egyértelműen szellemi alkotótevékenység eredményeként jött létre az 1/F/7. számú beépítési és vázlattev, amely jóval több mint pusztá ötlet, vagy az előírások mechanikus tükrözése (ld. különösen az irodaépület földszinti és emeleti alaprajzait). Ennek megfelelően szerzői jogi védelemben részesül, amely védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől, vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől. A szakmai előírások nyilvánvalóan determinálják bizonyos fokig a szóban forgó mérnökségi telep kialakítását, azonban így is többféle kifejezési módra volt lehetőség, és a tervező egyéni módon választhatott a lehetőségek közül:³ a megadott adatok, határértékek, előírások keretein belül eredeti szellemi

---

¹ SzJSzT 27/2002: „Az építészeti alkotások – már az építészeti tervek formájában is – szerzői jogi védelem alatt állnak a Szjt. 1. §-a, és különösen annak k) pontja, alapján.”; míg SzJSzT 28/2001/1-2. „... látványtervek – nem építészeti, hanem grafikai alkotásként – szerzői jogi védelemben részesülnek.”

² SzJSzT 38/2001.

³ Az SZJSZT 2009/18/01. számú vélemény 54. pontja szerint a „jogi-műszaki meghatározottság mindig ad alkotói választási lehetőséget.”

alkotótevékenységet végezve alakította ki a beépítési és vázlattevet.⁴ „A szakirodalom álláspontja szerint »az építészeti alkotás nem köthető meghatározott tervfajtákhoz, az a döntő kérdés, hogy az adott tervben az alkotó, eredeti jelleg megnyilvánul-e.«⁵ A szerzői jogi oltalom szempontjából közömbös, hogy a kérdéses beépítési és vázlattevet önmagában sem engedélyezési, sem kivitelezési építészeti terv kidolgozottsági szintjét nem éri el. Bár lehet, hogy igazgatási értelemben nem felel meg az építészeti tervvel szemben támasztott követelményeknek (pl. a már említett kivitelezhetőség, engedélyezhetőség), szerzői jogi szempontból rendelkezhet, és az eljáró tanács álláspontja szerint rendelkezik is az építészeti alkotások tervét megillető szerzői jogi védelemmel, tekintve, hogy önálló tervezői döntések sorozatát igénylő, egyéni, eredeti jellegű műről van szó.⁶ Felperes beépítési és vázlattevet egyértelműen és kellő mélységben tartalmazza azokat a legfontosabb funkcionális és műszaki tartalmakat, amelyek determinálhatják a terv alapján, annak továbbfejlesztésével megvalósítható építészeti alkotást.

Az alperes által megalkotott engedélyezési tervet (7/A/4.) önmagában szemlélve kétséget kizáróan megállapíthatjuk, hogy szerzői alkotásról, azon belül építészeti alkotás tervéről van szó. A felperes beépítési és vázlattevetéhez képest a tervezés egy valamivel előrehaladottabb fázisát jelenti: közelebb jutott ahhoz a stádiumhoz, melynek alapján az építési munkákat el lehetne végezni.⁷ Az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának azonban „a hazai és nemzetközi joggyakorlat értelmében az is feltétele, hogy a mű ne legyen más művének szolgai másolása”.⁸ A Bíróság által feltett 1. kérdést ezért nem lehet a 2. kérdéstől különválasztva megválaszolni.

Az Szjt. 4. §-ának (2) bekezdése értelmében szerzői jogvédelem alatt áll – az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül – más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van. Amennyiben alperes az engedélyezési tervet „kizárólag saját felmérése és a tervezési program alapján készítette el, önálló alkotást hozott létre.”⁹ Amennyiben azonban a felperes művének alapul vételével, felhasználásával jött létre az engedélyezési terv, akkor több szempontot is figyelembe kell venni e felhasználás minősítéséhez.

Kétségtelen, hogy az *ötlet* szerzői jogilag nem védett, így amennyiben a felperes művéből valóban csak ötletek kerültek átvételre, és alperes műve nem használ fel ezen túl más elemeket felperes beépítési és vázlattevetéből, alperes önálló, szerzői jogilag védett alkotást hozott létre. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból egyértelműen megállapítható, hogy alperes nem juthatott a felperes beépítési és vázlattevetének ismerete és lényeges elemeinek felhasználása nélkül – még a rendelkezésre álló helykijelölési tanulmányterv, a megrendelő szóbeli utasításai és az útügyi műszaki előírás alapján sem – ennyire hasonló, lényegében azonos eredményre az épületek elhelyezése, és főként az alaprajzi kialakítást illetően. Az eljáró tanács arra az álláspontra helyezkedik, hogy alperes engedélyezési terve felperes beépítési és vázlattevet lényeges elemeinek felhasználásával készült. Közöttük olyan nagyfokú a hasonlóság, hogy nyilvánvaló az egymásra épülésük.

⁴ Vö. SzJSzT 2003/38., SzJSzT 2010/15., SzJSzT 2006/31.

⁵ SzJSzT 2004/24.

⁶ Ahogyan az SzJSzT 2009/18/01. számú vélemény is utal az SzJSzT 25/03. számú szakvéleményére: „a tervezés eredménye mintegy fogalmilag szerzői mű, mégpedig általában építészeti alkotás, épületegyüttes, városépítészeti együttes, műszaki létesítmény vagy ipari tervezőművészeti alkotás terve lehet, ha a terv megfelel a szerzői jogi védelem pozitív kritériumainak.” Jelen ügyben pedig felperes műve egyéni, eredeti jellegű alkotásnak minősül.

⁷ Vö. SzJSzT 2001/39.

⁸ SzJSzT 2001/38.

⁹ SzJSzT 2006/14.

Ahogyan a Szerzői Jogi Szakértő Testület a 2007/06. számú ügyben megállapította: „*a tervműveknek több, egymásra épülő, de jogi értelemben egymástól független »fázisa«, készülségi foka van (pl. tanulmányterv és/vagy látványterv, engedélyezési terv, kiviteli terv), e készülségi fokok elérése és a tényleges kivitelezés elkerülhetetlen változtatásokat (elhagyásokat, tartalmi módosítást, bővítéseket) igényel, amelyeket a felhasználó a szerző tiltakozása ellenére is végrehajthat, vagy a szerzőtől különböző személlyel végre hajthat.*”¹⁰ Tekintve, hogy a felperes és a megrendelő szerződése (22. beadvány) nem tartalmazott olyan kitélt, miszerint kizárólag felperes jogosult elkészíteni a mérnöki telep tervének valamennyi fázisát, nem volt akadálya annak, hogy a megrendelő a felperes beépítési és vázlattervének elkészülte után alperest kérje fel az engedélyezési terv elkészítésére. Figyelemmel azonban arra, hogy a fent kifejtettek szerint alperes nem pusztán felperes ötleteit vette át az engedélyezési terv elkészítésekor, hanem a mű lényegi elemeit illetően támaszkodott felperes beépítési és vázlattervére, a felhasználáshoz felperes engedélyére is szükség lett volna.¹¹

Természetesen ettől függetlenül az alperes is rendelkezhet szerzői jogokkal az engedélyezési tervre nézve, amennyiben felhasználása nem pusztán *szolgai átvételnek* minősül. Az Szjt. 29. §-a, valamint az SzJSzT korábbi gyakorlatának is megfelelően az *„egymásra épülő terv fázisok önállóan is védelemre tarthatnak igényt, amennyiben a védelem feltételeként megkívánt egyéni eredeti jelleget magukon viselik.*”¹² Ezzel kapcsolatban az eljáró tanács akként foglalt állást, hogy a beépítési és vázlatterv azonosítható, egyéni, eredeti jelleget mutató részein alperes nem hajtott végre a művön lényeges változtatást, azonban mint egymásra épülő tervek esetében ez természetesen előfordul, az alperes engedélyezési terve is mutat egyéni, eredeti jelleget. Mint a tervezés következő fázisát jelentő, részletesebb, teljesebb és kidolgozottabb mű, *átdolgozásnak* minősül.¹³ Alperes engedélyezési tervének azon részletei, melyeket már felperes beépítési és vázlatterve is pontosan tartalmazott, nem minősülhetnek egyéni, eredeti alkotásnak.

Akár lényegi változtatások nélküli, akár átdolgozásnak minősülő felhasználásról is legyen szó, a szerző, azaz a felperes engedélye mindkét felhasználási módhoz szükséges. Az eljáró tanács fontosnak tartja megjegyezni, hogy különös gonddal kell vizsgálni a felperes és megrendelője között létrejött tervezési szerződést, hiszen a megrendelőnek lehetősége volt az átdolgozás jogát megszerezni. Az SzJSzT korábban több döntésében is leszögezte: „A »tiszta« megoldás az, ha az eredeti terv tervezőjével kötött tervezési/felhasználási szerződésben az építető megszerzi a tervezőtől – annak kifejezett nyilatkozata alapján – az átdolgozás jogát, olyképpen, hogy az építető maga, vagy harmadik személy útján átdolgoztathatja az eredeti tervet. Ezt fejezi ki igen pongyola és nem kellően világos megfogalmazással a BH2005. 143. számon közzétett döntés: »I. Az építész, - mint az építészeti alkotáson fennálló szerzői jog jogosultja - az építménnyel kapcsolatos szerzői jogai közül a felhasználás jogát átruházhatja, azaz a művön harmadik személynek kizárólagos felhasználói jogot engedélyezhet.« Legtöbb esetben azonban az átdolgozási engedély nem található meg a tervezési/felhasználási szerződésekben. Itt is utalni kell arra, hogy a bármely felhasználási módra, területi és időbeli korlátozás nélkül adott felhasználási engedély nem terjed ki az átdolgozásra, mert azt csak kifejezett, tehát erre irányuló nyilatkozattal

---

¹⁰ SzJSzT 2007/006.

¹¹ Szjt. 4. § (2), Szjt. 16. § (1)

¹² SzJSzT 2008/09.

¹³ Az átdolgozás természetesen nem egyenlő az Szjt. 67. §-ának (1) bekezdésében említett építészeti alkotás jogosulatlan megváltoztatásával.

engedélyezheti a szerző.”¹⁴ Alperesnek különös gonddal kellett volna felperes beépítési és vázlattervének felhasználásakor eljárnia, és tisztáznia kellett volna a megrendelővel az arra vonatkozó felhasználási jogokat, egyrészt a szerzői jog, másrészt a Magyar Építész Kamara Etikai-Fegyelmi Szabályzatának előírásaira is figyelemmel. Az SzJSzT 2010/04. számú véleményben is felhívja a figyelmet az eljáró tanács, hogy „a Magyar Építész Kamara Etikai-Fegyelmi Szabályzatának 7.6. b) pontja még szigorúbb feltételeket szab, mint az Szjt., amikor kimondja, hogy »Jogosulatlan tervfelhasználásnak illetve továbbtervezésnek számít az eredeti szerző hozzájárulása nélkül a tervnek további tervfázissá való továbbtervezése, fennmaradási terv készítése, az épület bontási terveinek elkészítése.« Helyes és törvényes eljárás esetében a megbízónak az engedélyezési, valamint a tendertervek megrendelésekor a szerződésben rögzítenie kellett volna azt, hogy az épület rekonstrukciójának és bővítésének megvalósítási szakaszában a tervező milyen feladatokat végez még el és azt, hogy hogyan érvényesül majd a közbeszerzési eljárást követően a tervező szerzői joga.” Azonban annak megítélése, hogy a megrendelő és a felek közötti egyeztetés és megállapodás megfelelően megtörtént-e, nem szerzői jogi kérdés.

Ad 3-5.

Az eljáró tanács a 3., 4. valamint az 5. kérdésre együttesen válaszolva azon az állásponton van, hogy a díjazással kapcsolatos kérdések nem tartoznak a Szerzői Jogi Szakértő Testület hatáskörébe az SzJSzT korábbi általános gyakorlatának is megfelelően.¹⁵

Mindezek mellett az eljáró tanács megjegyzi, hogy „az Szjt. 16. § (4) bekezdésében foglalt a szerzői jogdíj mértékére vonatkozó azon szabály, amely szerint a díjnak a felek eltérő megállapodásának a hiányában a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel arányban kell állnia, az építészeti alkotások esetében egyáltalán nem, vagy csak nagyon közvetetten alkalmazható. Az építészeti tervek esetében az egyes rész tervek (engedélyezési terv, látvány terv, kiviteli terv stb.) elkészítésében és a kivitelezésben való közreműködés (művezetés), is alakíthatják a díj összegét. A díjazás mértékét, vagy részben egyik elemét alkothatja tehát ez utóbbi fázisban a kiviteli költségek százalékában (ezrelékében) meghatározott összeg is. A tervezési szerződésben kikötött tervezési díjat és járulékait a tényleges felhasználónak kell megfizetnie. A tervezési díj mértéke vonatkozásában a Magyar Építész Kamara díjszámítási szabályzata irányadónak tekinthető,¹⁶ de az átdolgozáshoz történő hozzájárulás fejében kérhető díj mértéke „az érintett felek megállapodásán múlik.”¹⁷

Ad 6.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a felperes és megrendelője közötti tervezési szerződésből (22. beadvány) is világosan kitűnik, hogy a megrendelő tervezői munka ellátására kérte fel felperest, és a szerződésben rögzítették, hogy a megrendelt – majd később szerződésszerűen teljesített – beépítési és vázlatterv szellemi alkotómunka eredményeként jön létre. Függetlenül attól, hogy természetesen nem a felek megállapodása minősít egy adott művet szerzői alkotássá, a szerződésben tett ezen kijelentésnek az adott beépítési és vázlatterv felhasználása vonatkozásában mégis fontos szerepe lehet, hiszen a megrendelő, illetve az alperes felelőségének vizsgálatánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy a megrendelő tisztában volt azzal, hogy az alperes által „rajzoknak, vázlatoknak” titulált mű szerzői jogi oltalom alatt áll.

---

¹⁴ Vö. Szjt. 16. § (1) és (6), valamint SzJSzT 2009/18/01.

¹⁵ Vö. SzJSzT 28/2001/1-2, SzJSzT 26/2004, SzJSzT 2008/009.

¹⁶ SzJSzT 2004/30.

¹⁷ SzJSzT 35/2002.

Vizsgálni kell, hogy a megrendelő és a felperes között fennálló szerződés alapján a megrendelő pontosan milyen célra használhatta fel a megrendelt beépítési és vázlattevényt, és célszerű lett volna rögzíteni, hogy a későbbiek folyamán a névfeltüntetésre vonatkozóan felperesnek milyen igénye van.¹⁸ A felhasználás vonatkozásában mind alperesnek, mind a megrendelőnek vizsgálni kell a felelősségét, hiszen a beépítési és vázlattevényt felhasználhatóságáról megrendelő tudott nyilatkozni alperes felé is, lévén hogy a felperessel kötött tervezési szerződés tartalmát is ő ismerte.

A 29. sorszámú alperesi beadványban feltett kérdések:

1. A felperes vázlata építészeti alkotásnak minősül-e, s mint ilyen szerzői jogi védelem alá esik vagy sem?
2. Vázlatok, alaprajzi skiccek műnek tekinthetőek-e?
3. A felperes által ismertetett vázlatokból a Mérnökségi Telep kivitelezésre kerülhetett volna, vagy az építési munkák kivitelezésére a vázlat alkalmatlan? Alkalmassá lett volna épület létrehozására, tisztázott volt-e például a megjelenés, tetőforma, tömegképzés, külső megjelenés?
4. Lehet-e egy homlokzatok, metszetek, tömegvázlatok, látványtervek nélküli alaprajzi sémát építészeti műnek tekinteni? Engedélyezésre alkalmas terveket készített-e a felperes? Van-e egyéni, eredeti jellege felperes vázlatának, ha nem készültek hozzá metszetek, homlokzatok, látványtervek?
5. Milyen jogszabályok mondják ki a megfelelő részletezettséget és tartalmat? Az Etv. kritériumai közül melyeknek felelt meg a felperes vázlata? Alkalmassá volt-e építési tevékenység megvalósítására a vázlat, s nevezhető-e egyáltalán tervnek?
6. Kérjük, hogy a T. Szakértő a felperes által készített dokumentumot annak besorolása, elnevezése körében minősíteni szíveskedjen, mert alperes számára nem világos, milyen elnevezés illetheti egyáltalában a felperes munkáját (tervek, vázlatok, rajzok, skiccek, tanulmány, beépítési tanulmány?).

Ad 1.

Mint az a Bíróság által feltett 1. kérdés megválaszolásakor is kifejtésre került, a felperes által készített beépítési és vázlattevényt (1/F/7.) mint építészeti alkotás terve szerzői jogi védelemben részesül. Az építészetben szerzői alkotásnak minősül a rendelkezésre álló tér minden egyéni, eredeti jellegű alakítása, valamennyi eredeti alkotómunka eredményeként született vázlat és rajz, így a jelen ügy tárgyát képező beépítési és vázlattevényt is (ld. bővebben a Bíróság által feltett 1. és 2. kérdésre adott válasznál).

Ad 2.

Vázlatok és alaprajzi skiccek – elnevezésüktől függetlenül – is tekinthetők műnek, amennyiben egyéni, eredeti jelleggel bírnak. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.¹⁹ Felperes beépítési és vázlattevényt egyértelműen egyéni, eredeti jellegű tervnek minősül, az alaprajzi

---

¹⁸ Szjt. 67. § (2)

¹⁹ Szjt. 1. § (3)

kialakítás (1/F/7) az épület belső képét egyértelműen, eredeti módon meghatározza, a számtalan kialakítási lehetőség közül a tervező által egyéni módon alakított térábrázolásáról beszélhetünk.

Ad 3.

Önmagában a felperes által készített beépítési és vázlattevé (1/F/7.) alapján a mérnökségi telep vagy az építési munkák kivitelezése nem lett volna megvalósítható. Az eljáró tanács azonban megjegyzi, hogy az építési munkák megkezdése előtt több, részletezettségükben eltérő, egymásra épülő tevé készíthető, amelyek közül már az első olyan tevé, amely egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik, szerzői jogi védelemben részesül, függetlenül attól, hogy önmagában az alapján a teljes kivitelezés megvalósítható lenne-e (ld. bővebben a bíróság által feltett 1. és 2. kérdésre adott válasznál).

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a megrendelő nem engedélyezési vagy kiviteli tevé készítésével bízta meg felperest, hanem a terület beépítési és vázlattevének elkészítésével. A felperes által megalkotott egyéni, eredeti beépítési és vázlattevé bár önmagában az engedélyezéshez vagy a kivitelezéshez nem lett volna szakmailag elégséges – mint ahogyan ezzel a felek is tisztában voltak –, az épületeket a későbbi tervezés és megvalósítás során építészetileg determinálta.

Ad 4.

Mint az az alperes által feltett 1-3. kérdések, valamint a Bíróság által feltett 1-2. kérdések megválaszolásakor is kifejtésre került, metszetek, homlokzatok és látványtervek nélkül is lehet egy építészeti alkotás tevének egyéni, eredeti jellege. Az, hogy a beépítési és vázlattevé engedélyezésre nem volt alkalmas, nem jelenti azt, hogy nem minősülhet az egymásra épülő tevéfázisok első, szerzői jogi védelem alatt álló változatának. Ezzel összhangban, a 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet szerint ugyan valóban kötelező része az építészeti-műszaki dokumentációnak a látványtevé, azonban ez nem jelenti azt, hogy egy eredeti, egyéni jellegű, azonban látványtevé nélküli építészeti tevé eleve nem rendelkezhet szerzői jogi védelemmel. Egy építészeti-műszaki dokumentáció szerzői alkotás volta független attól, hogy a felperes tevé megfelel-e az építésügyi igazgatási eljárás követelményeinek.

Az alperes által hivatkozott 2001/28. számú SzJSzT vélemény sem azt rögzíti, hogy egy adott építészeti tevének csak a látványtevé lehet az első védett változata, hanem azt, hogy már pusztán egy látványtevé is lehet olyan védett alkotás, amely egy tervezési folyamat első, szerzői jogilag védett elemének minősülhet. Így természetesen nincs szó arról, hogy látványtervek nélkül elkészített egyéni, eredeti jellegű tevék eleve kizártnak minősülnének a szerzői jogi oltalomból.

A felperes által készített alaprajzok egyértelműen meghaladják az ötletek, valamint a szakmai előírások pusztán mechanikus rögzítésének szintjét. Ahogyan az a fenti kérdések megválaszolásakor is kifejtésre került, felperes beépítési és vázlattevé egyértelműen és az adott tervezési fázishoz igazodva az ötlet szintjét meghaladó módon, megfelelő mélységben tartalmazza a legfontosabb tartalmakat, amelyek determinálják egy építészeti alkotás egyéni, eredeti voltát, így jóval több, mint egyszerű feladatmeghatározás vagy sematikus elképzelés.

Alperes maga is helyesen utal arra, hogy felperes műve „az alkotói folyamat egyik lépcsőjének tekinthető” (29. beadvány), hiszen az egymásra épülő tevék egyike. Sőt, azt is hozzáteszi, hogy „elméletileg nem zárható ki ezen vázlat képzőművészeti (grafikai) műként történő szerzői jogi oltalma”, azonban tévesen vonja le a következtetést, miszerint ebben az

esetben nem állna oltalom alatt. Az eljáró tanács hangsúlyozza, hogy az adott művet annak egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg az oltalom, amely akár építészeti alkotás terveként, akár grafikai műként is megilleshetné az alkotást. Kifejti továbbá az alperes az SzJSzT korábbi gyakorlatára hivatkozva, hogy a megrendelő csak jogot szerzett felperes művének felhasználására, kötelezettsége a felhasználásra nézve nincs, valamint hogy más személyt is felkérhet az engedélyezési terv elkészítésére. Ezzel természetesen az eljáró tanács is egyetért: a rendelkezésre álló okiratok alapján valóban nem volt megrendelőnek kötelezettsége a beépítési és vázlattevé felhasználása, kétségtelen azonban, hogy alperes engedélyezési terve felperes művére épül a korábban kifejtettek szerint. Az is egyértelmű, hogy megrendelőnek joga volt a felperestől eltérő más személyt – így alperest is – felkérni az engedélyezési terv elkészítésére, amennyiben azonban az a korábbi tervezési fázisba tartozó beépítési és vázlattevé lényeges elemeit átveszi illetve átdolgozza, ahhoz a szerző engedélye szükséges. Az eljáró tanács utal a Bíróság által feltett 6. kérdésnél kifejtettekre, miszerint különös gonddal kell vizsgálni, hogy a felperes és a megrendelő szerződése milyen felhasználásra terjedt ki.²⁰

Ad 5.

Az építésügyi igazgatási kérdések nem tartoznak a Szerzői Jogi Szakértő Testület hatáskörébe.

A szerzői jogi kérdések eldöntésekor irreleváns, hogy az adott mű önmagában alkalmas volt-e építési tevékenység megvalósítására. Felperes beépítési és vázlattevé szerzői jogi oltalom alatt álló terv, mint az a fentiekben már kifejtésre került.

Ad 6.

A felperes által készített dokumentum (1/F/7.) elnevezése szerzői jogi szempontból irreleváns. Az Szjt. 1. § (3) szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg, és a védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől. Az elnevezésétől függetlenül szerzői alkotásnak minősül.

Önmagában a dokumentum besorolása (tehát hogy skicc, rajz, tanulmány, vázlat, stb.) az alperes által feltett 1-2. kérdésekre adott válasznak megfelelően szintén nem mérvadó, hiszen elsősorban annak van jelentősége, hogy az adott mű egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik-e. A Bíróság által feltett 1-2. kérdésekre adott válaszban az eljáró tanács kifejtette, hogy felperes beépítési és vázlattevé egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik, a mérnökségi telep tervezési folyamatában az egyik tervezési fázisnak tekinthető, és mint terv, szerzői jogi oltalom alatt áll.

Dr. Tattay Levente
a tanács elnöke

Dr. Pogácsás Anett
a tanács előadó tagja

Dr. Jékely Zsolt
a tanács szavazó tagja

---

²⁰ BDT 2006. 1468.